

Kris Tavernier

# Een blik op het Johannes- evangelie

Johannes

---

## Inleiding

Het Johannesevangelie is anders dan de eerste drie evangeliën, en het is ook later geschreven (ongeveer 90 na Chr.). Het heeft tot doel de godheid van de Heer Jezus Christus te documenteren (waarvan Johannes zelf een ooggetuige was), omdat er reeds dwaalleringen in de gemeenten binnengeslopen waren die dit loochenden.

Johannes doet geen poging om zoveel mogelijk weer te geven wat Jezus gezegd en gedaan heeft (zie Joh. 21:25). Hij maakt een selectie om aan te tonen dat Jezus Christus de Zoon van God is. 'Jezus dan heeft nog wel vele andere tekenen voor de ogen van Zijn discipelen gedaan, die niet geschreven zijn in dit boek; maar deze zijn geschreven *opdat* u gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat u gelovend het leven hebt in Zijn naam' (Joh. 20:30-31). Dit heeft tot gevolg dat bijna alles in dit evangelie doortrokken is van de grootheid van de Heer Jezus Christus en getuigt van Zijn godheid; en daarop moet ons oog bij het lezen van dit evangelie gericht zijn.

## Het geslachtsregister

Johannes schrijft niets over de eerste dertig jaar van Jezus' leven. Na zijn inleiding (1:1-18) begint hij meteen met Johannes de Doper en zijn heenwijzen op de Heer

Jezus. Er is geen geslachtsregister te vinden van de Heer, en toch brengen de eerste twee verzen van het evangelie ons verder terug dan de geslachtsregisters van Mattheüs en Lukas. Mattheüs voert het geslachtsregister terug tot Abraham (Matt. 1:1-2), en Lukas tot Adam (Luk. 3:38).

Maar Johannes brengt ons zelfs verder terug dan Genesis 1:1. Beide lezen 'in het begin'; maar het begin is niet hetzelfde, want Johannes brengt ons tot vóór het ontstaan van de schepping. Hij zegt drie dingen. Ten eerste 'was het Woord'. Het Woord is vanzelfsprekend de Zoon van God. 'Want drie zijn er Die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze drie zijn één' (1 Joh. 5:7<sup>1</sup>; vgl. Openb. 19:13). Ten tweede was Hij 'bij God' (vgl. 1:18). Ten derde is Hij 'God', dit is Zijn wezen. Hij is dus een Persoon in de goddelijke Drie-eenheid. Het woordje 'was' moet ons niet in verwarring brengen, alsof Hij niet meer God zou zijn. Het betekent dat Hij toen God was, en sinds de menswording zowel God als Mens is (1:14).

Zo bepaalt Johannes ons direct bij de godheid van de Heer Jezus Christus, en dat is de reden waarom hij zijn evangelie geschreven heeft.

## De Ik ben – uitspraken

Er zijn zeven 'Ik ben uitspraken' in dit evangelie:

- Ik ben het brood van het leven (6:35, 41, 48, 51).
- Ik ben het licht van de wereld (8:12; 9:5).
- Ik ben de Goede Herder (10:3, 11, 14).
- Ik ben de deur van de schapen (10:7, 9).
- Ik ben de opstanding en het leven (11:25).
- Ik ben de weg, de waarheid en het leven (14:6).
- Ik ben de ware Wijnstok (15:1).

---

<sup>1</sup> Hoewel dit vers niet tot de oorspronkelijke, geïnspireerde Schrift behoort, blijkt hieruit toch dat reeds in de vroege Schriftuitlegging de Heer Jezus verstaan wordt onder het Woord. Openb. 19:13 en Joh. 1 laten daar bovendien geen enkele twijfel over bestaan.

Dit is niet slechts een mooie steeds terugkerende formulering, maar toont telkens aan dat iets goddelijks van Zijn wezen wordt geopenbaard. De context is dan ook telkens van groot belang om dit te zien. De vraag die telkens moet worden gesteld is: 'Wat is de aanleiding of het gebeuren, waarin deze uitspraak voorkomt?' De woorden 'Ik ben' brengen ons vanzelfsprekend bij de godsnaam, zoals die aan Mozes is geopenbaard (Ex. 3:14). Merk op dat het 'de Engel van de Heere' is (vs. 2), 'de Heere', 'God' (vs. 4), Die hier in Exodus 3 tegen Mozes spreekt. Sindsdien is 'Ik ben' een veelbetekenende uitdrukking geworden, zowel voor de Joden als voor ons.

Vandaar dat we gerust mogen stellen dat het gebruik van deze formulering bijzonder is in deze uitspraken van de Heer. Niet alleen in deze uitspraken trouwens, maar ook op andere plaatsen in dit evangelie. Zie bijv. Joh. 8:59: 'eer Abraham was, ben Ik'. Daarop wilden zij Hem stenigen, want ze begrepen maar al te goed wat Jezus hier zei (vgl. 10:33). Zie ook vers 24 en 28 van hoofdstuk 8, waar ook telkens Zijn godheid naar voren komt.

Heel opmerkelijk is ook het gebeuren bij Zijn gevangenneming. Ook daar gebruikte Hij deze godsnaam (Joh. 18:5), met als gevolg dat allen achteruit deinsden en ter aarde vielen (vs. 6). Bedenk verder dat hier een gewapend leger voor Hem stond (vs. 3)!

## De wondertekenen

Anders dan in de andere evangeliën vinden we bij Johannes geen gelijkenissen (vandaar ook geen uitleg over het doel van gelijkenissen), soms wel beeldspraak (Joh. 10:6; 16:25, 29). Daardoor valt een zwaarder accent op de wonderen die in het Johannes-evangelie *tekenen* zijn, en logischerwijs dus ook iets 'betekenen'. Zo worden ze uitdrukkelijk voorgesteld (2:23; 6:2; 12:37; 20:30), en ze dienen als bewijzen (7:31; 10:25). Ze hebben twee doelen (2:11). Ten eerste openbaren ze telkens iets van Zijn goddelijke heerlijkheid (vgl. 1:14). Daar moeten we dan ook telkens naar zoeken. Ten tweede dienen ze om te helpen in Hem te geloven. In het kader van het Johannes-evangelie betekent dit 'geloven in Zijn godheid' (vgl. 20:31).

Er zijn in totaal negen tekenen in dit evangelie terug te vinden. Zeven vinden er plaats tijdens Zijn leven, één tijdens Zijn sterven en opstanding (dit teken wordt vermeld in 2:18-22; merk op dat het nadrukkelijk een teken wordt genoemd en tot geloof leidt), en één speelt zich af na Zijn opstanding.

## Besluit

Er valt natuurlijk nog veel meer te vertellen over de evangeliën. Ze zijn een onuitputtelijke bron, gevuld met de Persoon en het leven van de Heer Jezus Christus. Wie uit die bron put, vindt steeds vers en verfrissend water. Het is mijn hoop dat deze blik in de bron volop doet verlangen hieruit te putten.

---

Zie ook:

[Een blik op het Mattheüsevangelie](#)

[Een blik op het Markusvangelie](#)

[Een blik op het Lukasevangelie](#)

[Een blik op het Johannesevangelie](#)

